

ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิกายายและหลานตามการรับรู้ของปฏิกายายในเขตกรุงเทพมหานคร

นางสาวหทัยรัตน์ ชัยยุทธภูมิ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-14-1932-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE RELATIONSHIP BETWEEN GRANDPARENTS AND GRANDCHILDREN FROM THE
GRANDPARENTS' PERSPECTIVE IN THE BANGKOK METROPOLIS

Miss Hathairat Chaiyootapoom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Developmental Psychology

Faculty of Psychology
Chulalongkorn University

Academic Year 2005

ISBN 974-14-1932-5

481816

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่าตายายและหลานตามการรับรู้ของ
ปู่ย่าตายายในเขตกรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาวหทัยรัตน์ ชัยยุทธภูมิ

สาขาวิชา

จิตวิทยาพัฒนาการ

อาจารย์ที่ปรึกษา

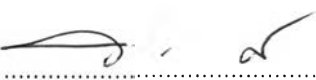
รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาคี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศิริรงค์ ทับสายทอง)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สมโภชน์ เอี่ยมสุภาคี)

หทัยรัตน์ ชัยยุทธภูมิ : ความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่าตายายและหลานตามการรับรู้ของปู่ย่าตา
ยายในเขตกรุงเทพมหานคร. (THE RELATIONSHIP BETWEEN GRANDPARENTS AND
GRANDCHILDREN FROM THE GRANDPARENTS' PERSPECTIVE IN THE
BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์, 91 หน้า.
ISBN 974 -14 -1932 - 5.

ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่าตายายและหลานตามการรับรู้ของปู่ย่าตายายโดยกลุ่ม
ตัวอย่างเป็นปู่ย่าตายายจำนวน 174 คน ที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เป็นเพศชาย 86 คน
และเพศหญิง 88 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดการรับรู้บทบาทของ
ปู่ย่าตายายและแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่าตายายและหลาน ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับจากแบบสอบถาม
ของ AARP (2000) สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ วิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple regression)
ด้วยวิธีการวิเคราะห์แบบขั้นตอน (Stepwise) และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way
ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ตัวแปร 1 ตัวแปรจาก 6 ตัวแปรสามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนความสัมพันธ์
ระหว่างปู่ย่าตายายและหลานได้ร้อยละ 41.3 คือ ตัวแปรการรับรู้บทบาทของปู่ย่าตายาย
2. กลุ่มที่รับรู้บทบาทของปู่ย่าตายายสูงมีคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่าตายายและหลาน
สูงกว่ากลุ่มที่รับรู้บทบาทของปู่ย่าตายายต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ไม่พบปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างตัวแปรอายุและการรับรู้บทบาทของปู่ย่าตายายที่ส่งผลต่อ
คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่าตายายและหลาน

สาขาวิชา.....จิตวิทยาพัฒนาการ.....ลายมือชื่อนิสิต..... หทัยรัตน์ ชัยยุทธภูมิ
ปีการศึกษา.....2548.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... [Signature]

4578135638 : MAJOR DEVELOPMENTAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: GRANDCHILDREN/ GRANDPARENTS/ RELATIONSHIP/ PERCEIVED ROLE

HATHAIRAT CHAIYOOTAPOOM : THE RELATIONSHIP BETWEEN
GRANDPARENTS AND GRANDCHILDREN FROM THE GRANDPARENTS'
PERSPECTIVE IN THE BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSOC.
PROF.PUNTIP SIRIVANNABOOD ,Ph.D. 91 pp. ISBN 974 -14 -1932- 5.

The purpose of the study was to study the relationship between grandparents and grandchildren from the grandparents' perspective. Participants were 174 (male = 86, female = 88) grandparents who lived in Bangkok Metropolis. The data were collected by using questionnaires: the personal data, the Percieved Role of Grandparent, and the Relationship between Grandparents and Grandchildren which the researcher modified from the AARP (2000). Then analyzed the data by stepwise multiple regression and two-way ANOVA.

The results are as follows:

1. One variable from 6 variables accounts for 41.3 % of the grandparents and grandchildren relationship scores. That is perceived role of grandparent.
2. The high perceived role of grandparent group has significantly better grandparents and grandchildren relationship scores than the low perceived role of grandparent one ($p < .01$).
3. No significant interaction between age and perceived role of grandparent has been found.

Field of study..Developmental Psychology.... Student's signature.....
Academic year.....2005 Advisor's signature.....

Hathairat Chaiyotapoom
Prof. Sirivannabood

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยในครั้งนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุญย์ ที่ได้ให้คำปรึกษาคำแนะนำศิษย์ด้วยความเมตตาตลอดมา รวมถึง รองศาสตราจารย์ ศิรางค์ ทับสายทอง รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาสิต และ รองศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญพิไล ฤทธาคณานนท์ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิจัยในครั้งนี้จนประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้การอบรมสั่งสอนศิษย์ให้ความเมตตาศิษย์ตลอดมา

ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์ในโรงเรียนต่าง ๆ ผู้ช่วยดำเนินการประสานงานกับผู้ปกครองนักเรียนในการเก็บข้อมูลในการวิจัยมาตั้งแต่ต้น ซึ่งได้แก่ คณาจารย์โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์ โรงเรียนวัดพระยาอัง โรงเรียนวัดพลับพลาชัย โรงเรียนประชานิเวศน์(ฝ่ายประถม) โรงเรียนวัดวิมุติยาราม โรงเรียนวัดเทพศิลา โรงเรียนพระราม ๙ กาญจนภิเษก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร(ฝ่ายประถม) และโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย(ฝ่ายประถม)

และขอขอบพระคุณ คุณยาย ป้า คุณแม่ บุพการีผู้เป็นที่รัก พี่สาวทั้งสาม และ หลาน ณัฐ นิก ผู้เป็นกำลังใจให้ความช่วยเหลือและให้การดูแลข้าพเจ้ามาตลอด ขอขอบคุณเพื่อน ๆ คณะจิตวิทยา พี่ปลาย พี่เอ๋ พี่แจจ พี่เอ พี่ณิซ ผึ้ง อ้อ จูน เมย์ แนน ขอขอบคุณ คุณกฤษณา ปลั้มรัมย์ คุณวิทยา บุญบำรุงและเพื่อน ๆ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยผู้เป็นกำลังใจให้กันตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	32
ขอบเขตของการวิจัย.....	32
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	33
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	34
2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	36
การสร้างและพัฒนาคุณภาพเครื่องมือ.....	36
เกณฑ์การให้คะแนน.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
การนำเสนอข้อมูล.....	52
3 ผลการวิจัย.....	53
4 อภิปรายผลการวิจัย.....	61
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	65
รายการอ้างอิง.....	70

สารบัญ

	หน้า
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.....	77
ภาคผนวก ข.....	78
ภาคผนวก ค.....	85
ภาคผนวก ง.....	89
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	91

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 ข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างเพิ่มเพื่อใช้ในแบบวัดการรับรู้บทบาทของปู่ตายาย.....	38
2.2 แบบวัดการรับรู้บทบาทของปู่ตายายจำแนกข้อคำถามตามเกณฑ์ของแบบสอบ.....	40
2.3 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมทุกข้อคำถามกับคำถามและ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัดการรับรู้บทบาทของปู่ตายาย.....	42
2.4 ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมทุกข้อคำถามกับคำถามและ ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างปู่ตายายและหลาน.....	46
2.5 แบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างปู่ตายายและหลานจำแนกข้อคำถามตามเกณฑ์พฤติกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและค่านิยมหรือประเพณีของครอบครัว.....	48
3.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรอิสระ.....	53
3.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันไครดักซ์โมเมนต์ระหว่างคะแนน ความสัมพันธ์ระหว่างปู่ตายายและหลานกับตัวแปรอิสระ.....	56
3.3 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเชิงพหุของตัวแปรอิสระและคะแนน ความสัมพันธ์ระหว่างปู่ตายายและหลาน.....	57
3.4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างปู่ตายายและหลานจำแนกตามเพศ และการรับรู้บทบาทของปู่ตายาย.....	58
3.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางของคะแนนความสัมพันธ์ ระหว่างปู่ตายายและหลานกับตัวแปรระดับอายุ และตัวแปรการรับรู้บทบาทของปู่ตายาย.....	59
ง ค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมทุกข้อคำถามกับคำถาม และค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่าง ปู่ตายายและหลานก่อนตัดข้อคำถามที่ไม่ผ่านเกณฑ์ .2	89